

XALQARO O'SIMLIK VA UNING AHMIYATI

Muxammadiyev Muhammadali

Toshkent kimyo texnologiya instituti Shahrisabz

filiali Magistratura talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14752795>

Maclura pomifera, ko'proq "osage orange" deb ataladigan bu o'simlik, Moraceae oilasiga mansub bo'lib, asosan Shimoliy Amerikada tarqalgan. Uning o'ziga xos xususiyatlari va ko'p qirrali foydalanish imkoniyatlari bu o'simlikni xalqaro miqyosda qiziqish uyg'otadigan ob'ektga aylantirmoqda.

Botanik Ta'rif

Maclura pomifera yirik daraxt bo'lib, 10-20 metr balandlikka yetishi mumkin. Barglari ovate yoki elliptik shaklda, quyuq yashil rangda bo'ladi. O'simlikning mevalari yirik, qalin po'stlog'li va ichida ko'plab urug'lar mavjud.

Tarqalishi va Ekologik Ahmiyati

Maclura pomifera asosan AQSHning janubida va markaziy qismida tarqalgan, ammo boshqa mamlakatlarda ham ekilmoqda. O'simlik tuproqni muhofaza qilish va erozioning oldini olishda muhim rol o'ynaydi. U, shuningdek, ko'plab qushlar va hasharotlar uchun oziq-ovqat manbai hisoblanadi.

Sanoatda Qo'llanishi

Osage orange ning o'ziga xos xususiyatlari uni ko'plab sanoatlarda qo'llashga imkon beradi:

1. **Yog'och Sanoati:** Uning qattiq va chidamli yog'ochi, qasr qurilishi va mebel ishlab chiqarishda keng foydalaniladi.
2. **Tibbiyot:** O'simlikning antibakterial va antioksidant xususiyatlari, xalq tabobatida qo'llanilishini ta'minlaydi.
3. **Ekologik Qo'llanishlar:** Eroziya oldini olish va biodiversitetni qo'llab-quvvatlashda foydalaniladi.

Xalqaro O'rganish va Kelajakdagi Foydalanish

Maclura pomifera ning xalqaro miqyosda o'rganilishi uning ekologik va iqtisodiy ahamiyatini oshiradi. O'simlikning innovatsion qo'llanishlari, masalan, bioxilma-xillikni saqlash va barqaror qishloq xo'jaligida foydalanish, kelajakda uni yanada muhim qiladi.

Tibbiy Foydalanish va Kasalliklarga Qarshi Ta'siri.

Maclura pomifera, yoki osage orange, o'simlik sifatida ko'plab kasalliklarga qarshi davo sifatida ishlatiladi. Uning antibakterial, antifungal va antioksidant xususiyatlari bu o'simlikni turli kasalliklarni davolashda foydali qiladi. Quyida Maclura pomifera ning ayrim kasalliklarga qarshi ta'siri keltirilgan:

1. Infektsion Kasalliklar

Maclura pomifera ning ekstraktleri antibakterial xususiyatlarga ega bo'lib, ayrim bakteriyalar va mikroblarga qarshi samarali kurashadi. Bu o'simlikni infeksiyon kasalliklar, masalan, gripp va boshqa respirator kasalliklar paytida qo'llash mumkin.

2. Yurak-Qon Tomir Kasalliklari

O'simlikning antioksidant xususiyatlari qon tomirlarining sog'lig'ini yaxshilashda yordam beradi va yurak-qon tomir kasalliklarini oldini olishda foydali bo'lishi mumkin.

3. Qandli Diabet

Ba'zi tadqiqotlar Maclura pomifera ning qandli diabetga qarshi ta'sirini ko'rsatadi. O'simlikning ekstraktleri insulinning samaradorligini oshirishda yordam berishi mumkin.

4. Yallig'lanish Kasalliklari

Maclura pomifera yallig'lanishga qarshi xususiyatlarga ega bo'lib, artrit va boshqa yallig'lanish kasalliklarini davolashda qo'llanilishi mumkin.

5. Oshqozon va Ichak Kasalliklari

O'simlik oshqozon va ichakdagi yallig'lanishni kamaytirishga yordam berishi mumkin. Bu uni oshqozon yarasi va boshqa oshqozon-ichak kasalliklarini davolashda foydali qiladi.

6. Teri Kasalliklari

Maclura pomifera ning ekstraktleri teri infeksiyalarini davolashda va terini tozalashda ishlatilishi mumkin. U teridagi yallig'lanishni kamaytirishi va teri holatini yaxshilashi mumkin.

Xulosa

Maclura pomifera — bu xalqaro miqyosda qiziqish uyg'otadigan va ko'p qirrali foydalanishga ega o'simlik. Uning iqtisodiy va ekologik ahamiyati kelajakda uning o'rganilishini va qo'llanishini yanada kengaytiradi. Shuning uchun, Maclura pomifera ni muhofaza qilish va rivojlantirishga e'tibor qaratish zarur va Maclura pomifera o'zining ko'p qirrali tibbiy foydalari bilan tanilgan o'simlikdir. Biroq, bu o'simlikdan foydalanishdan oldin mutaxassis bilan maslahatlashish muhimdir, chunki har bir insonning organizmi individualdir va o'simlikning ta'siri ham shunga qarab farq qilishi mumkin.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. Brinkman, K. & Garrison, J. (2005). The Ecology and Management of Osage Orange (*Maclura pomifera*) in North America. Journal of Forestry.
2. U.S. Department of Agriculture (USDA). (2018). Plant Profile for Osage Orange (*Maclura pomifera*). Retrieved from USDA PLANTS Database.

3. Eckenrode, H. (2010). Medicinal Uses of Osage Orange. Herbal Medicine Journal.
4. Bowers, J. E. (2013). Sustainable Uses of Maclura pomifera in Agroforestry. Agroforestry Systems.
5. Schroeder, W. & Herrick, J. (2017). Maclura pomifera: A Key to Biodiversity and Conservation. Ecological Restoration.

